

Scenariusze rozwoju sytuacji na Ukrainie

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Wojna na Ukrainie trwa już dziewiąty tydzień. Zacięty opór Ukraińców i wsparcie otrzymywane ze strony społeczności międzynarodowej powodują, że nie sprawdził się scenariusz *blitzkriegu* i łatwego zwycięstwa Rosjan. Na razie jednak trudno jednoznacznie określić, w jakim kierunku rozwine się sytuacja na Ukrainie oraz jak i kiedy zakończy się wojna. W kwietniowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków jaki jest, ich zdaniem, najbardziej prawdopodobny scenariusz rozwoju tych wydarzeń.

PRZYWRÓCENIE POKOJU CZY POKONANIE ROSJI?

W ocenie przeważającej części polskiego społeczeństwa (59%) nie powinno dążyć się do pokoju na Ukrainie za cenę ustępstw wobec Rosji. Przywrócenie pokoju za priorytet uznaje nieco więcej niż co czwarta osoba (26%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (384) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

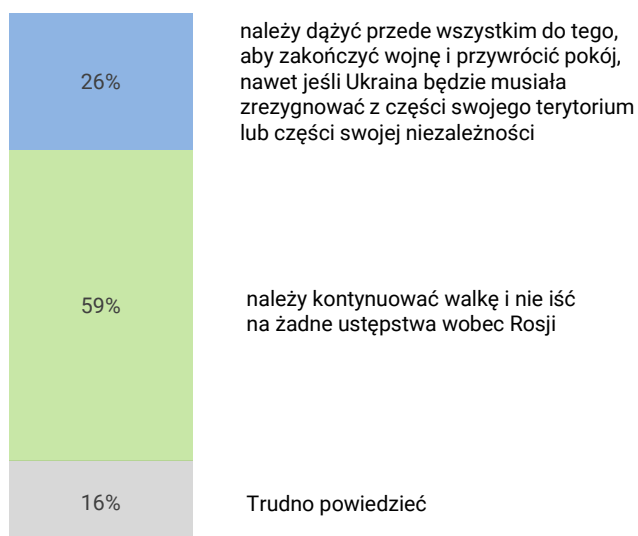
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 28 marca do 7 kwietnia 2022 roku na próbie liczącej 1030 osób (w tym: 54,8% metodą CAPI, 28,3% – CATI i 16,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pana(i) zdaniem:

Przekonanie o potrzebie kontynuowania walki bez żadnych ustępstw przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, wśród zwolenników różnych opcji politycznych i partyjnych. Jest ono wyrażane tym częściej, im większe zainteresowanie polityką.

TABELA 1

Zainteresowanie polityką	Czy Pana(i) zdaniem:		
	należy dążyć przede wszystkim do tego, aby zakończyć wojnę i przywrócić pokój, nawet jeśli Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium lub części swojej niezależności	należy kontynuować walkę i nie iść na żadne ustępstwa wobec Rosji	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bardzo duże	13	79	8
Duże	18	71	11
Średnie	28	60	12
Nikłe, niewielkie	27	52	21
Żadne	25	47	28

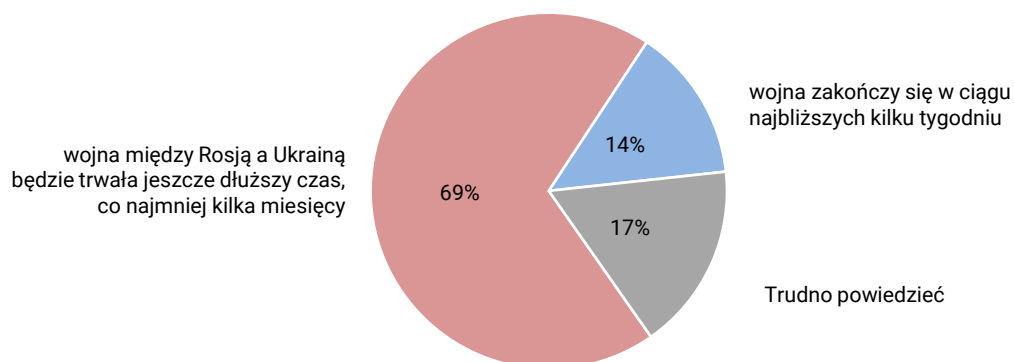
MOŻLIWE SCENARIUSZE ROZWOJU SYTUACJI

W opinii społecznej nie ma co liczyć na szybkie zakończenie wojny na Ukrainie. Zdaniem ponad dwóch trzecich ankietowanych (69%) konflikt będzie trwał jeszcze dłuższy czas, co najmniej kilka miesięcy. Tylko 14% sądzi, że koniec działań wojennych jest kwestią kilku najbliższych tygodni.

Przekonanie o tym, że szybkie zakończenie wojny jest mało prawdopodobne, dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, wśród osób o różnych poglądach politycznych i sympatiach partyjnych.

CBOS

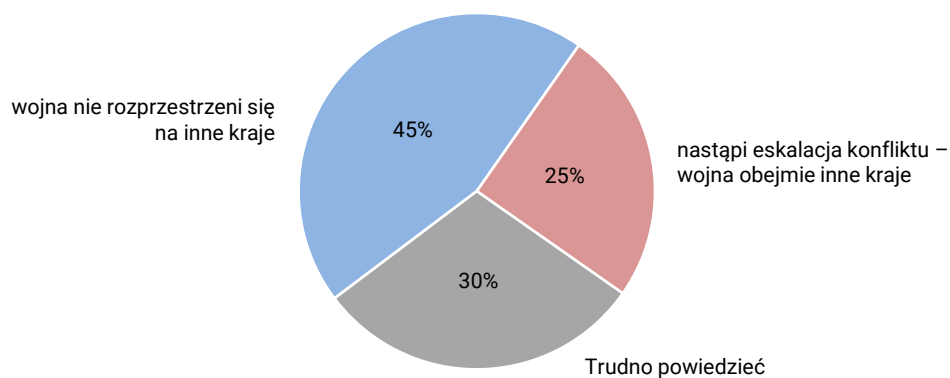
RYS. 2. Czy Pana(i) zdaniem:

Trudniej niż czas trwania działań wojennych określić ich zasięg w przyszłości. Przeważa opinia, że nie dojdzie do rozprzestrzenienia konfliktu na inne kraje (45%). Z kolei zaangażowania innych krajów w wojnę spodziewa się co czwarty ankietowany.

CBOS

RYS. 3. Czy Pana(i) zdaniem:

Obawy przed rozszerzeniem działań wojennych są powiązane z przekonaniem o istnieniu zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski. Większość przewidujących eskalację konfliktu jednocześnie w sposób zdecydowany wyraża opinię, że stwarza on zagrożenie dla naszego bezpieczeństwa.

TABELA 2

Czy Pana(i) zdaniem:	Czy, Pana(i) zdaniem, wojna na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?			
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach			
wojna nie rozprzestrzeni się na inne kraje	33	36	28	3
nastąpi eskalacja konfliktu – wojna obejmie inne kraje	61	32	5	2
Trudno powiedzieć	40	41	9	10

Im większe zainteresowanie polityką, tym częstsze przekonanie, że nie dojdzie do rozprzestrzenienia konfliktu; wśród deklarujących największe zainteresowanie wydarzeniami politycznymi wyraża je 64%, a wśród w ogóle niezainteresowanych o połowę mniej (32%). O tym, że wojna nie przeniesie się poza granice Ukrainy częściej przekonani są mężczyźni (53%) niż kobiety (37%). Opinię tę częściej niż przeciętnie podzielają mieszkańcy dużych miast (58% badanych z miast liczących co najmniej 500 000 ludności) oraz osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (52% ankietowanych z wykształceniem wyższym, 56% o miesięcznych dochodach *per capita* od 3000 zł wzwyż). Optymistami w tej kwestii częściej są deklarujący lewicowe poglądy polityczne (57%) niż identyfikujący się z prawicą (46%) lub politycznym centrum (47%). W elektoratach w możliwość rozprzestrzenienia się konfliktu najrzadziej wierzą sympatycy Lewicy.

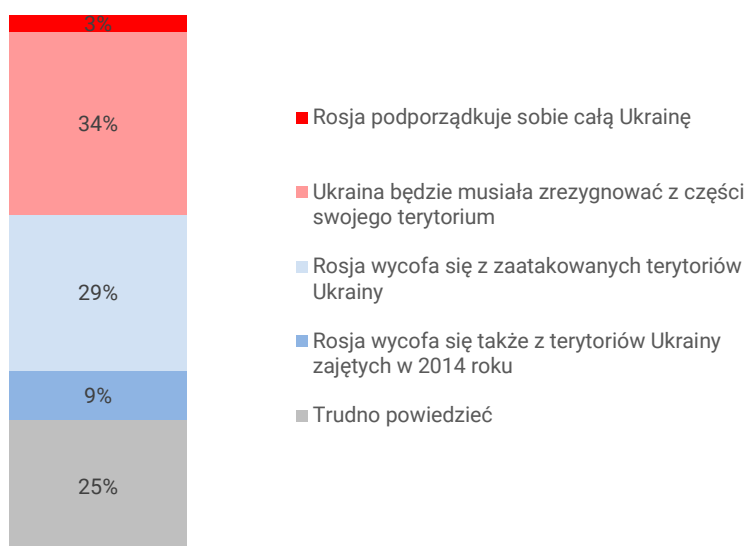
TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Czy Pana(i) zdaniem:		
	wojna nie rozprzestrzeni się na inne kraje	nastąpi eskalacja konfliktu – wojna obejmie inne kraje	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica*	71	15	14
Konfederacja WiN*	57	24	19
Koalicja Obywatelska	53	23	24
Polska 2050 Szymona Hołowni	53	29	18
Prawo i Sprawiedliwość	43	28	29

* Uwaga, niewielkie liczebności elektoratów w badanej próbie

Polacy są podzieleni w opiniach dotyczących tego, czy wojnę rozstrzygną na swoją korzyść Rosjanie czy Ukraińcy. Jeżeli za zwycięstwo Ukraińców w wojnie uznać co najmniej przywrócenie *status quo* sprzed 24 lutego 2022 roku, to – na podstawie deklaracji badanych – można powiedzieć, że szanse na osiągnięcie tego celu są połowiczne. Wycofanie się Rosji z zaatakowanych terytoriów Ukrainy przewiduje 29% respondentów, a dalsze 9% ma nadzieję, że Rosja będzie zmuszona oddać Ukrainie także tereny zajęte w 2014 roku. Mniej więcej równoliczna jest grupa pesymistów: osób prognozujących, że Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium (34%) lub przekonanych, że Rosja zdoła podporządkować sobie całą Ukrainę (3%).

RYS. 4. Jak Pan(i) sądzi, jak zakończy się wojna?

Przewidywania co do wyniku wojny wiążą się ze spodziewanym czasem jej trwania. Osoby oczekujące szybkiego zakończenia konfliktu częściej przewidują rozstrzygnięcie pozytywne dla Ukraińców. Ci, którzy uważają, że wojna będzie się przeciągać, częściej są pesymistami także w kwestii jej rozstrzygnięcia, przewidując, że to Rosja odniesie sukces.

TABELA 4

Czy Pana(i) zdaniem:	Jak Pan(i) sądzi, jak zakończy się wojna?				
	Rosja podporządkuje sobie całą Ukrainę	Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium	Rosja wycofa się z zaatakowanych terytoriów Ukrainy	Rosja wycofa się także z terytoriów Ukrainy zajętych w 2014 roku	Trudno powiedzieć
	w procentach				
wojna między Rosją a Ukrainą będzie trwała jeszcze dłuższy czas, co najmniej kilka miesięcy	5	40	27	8	20
wojna zakończy się w ciągu najbliższych kilku tygodni	0	28	49	13	10
Trudno powiedzieć	1	14	22	7	56

Prognozy dotyczące wyniku wojny łączą się także ze sposobem definiowania priorytetów odnośnie zakończenia konfliktu. Osoby spodziewające się wygranej Ukrainy (a więc co najmniej przywrócenia *status quo* sprzed 24 lutego br.) częściej niż przewidujący jej porażkę są przeciwnie dążeniu do przywrócenia pokoju za wszelką cenę.

TABELA 5

Jak Pan(i) sądzi, jak zakończy się wojna?	Czy Pana(i) zdaniem:		
	należy dążyć przede wszystkim do tego, aby zakończyć wojnę i przywrócić pokój, nawet jeśli Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium lub części swojej niezależności	należy kontynuować walkę i nie iść na żadne ustępstwa wobec Rosji	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Rosja podporządkuje sobie całą Ukrainę	32	53	15
Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium	39	49	12
Rosja wycofa się z zaatakowanych terytoriów Ukrainy	17	76	7
Rosja wycofa się także z terytoriów Ukrainy zajętych w 2014 roku	12	84	3
Trudno powiedzieć	22	44	34

Biorąc pod uwagę zróżnicowania społeczno-demograficzne, można powiedzieć, że więcej niż przeciętnie pesymistów, spodziewających się przegranej Ukrainy, jest wśród ludzi względnie młodych, mających od 25 do 34 (łącznie 51%) lub od 35 do 44 lat (46%), osób z wyższym wykształceniem (50%) oraz mieszkańców największych miast (46%). Jeśli chodzi o elektoraty, niekorzystnego dla Ukrainy wyniku wojny najczęściej obawiają się wyborcy Koalicji Obywatelskiej (ogółem 49%).

Gdyby podsumować przewidywania Polaków dotyczące rozwoju sytuacji na Ukrainie, można by powiedzieć, że wojna potrwa jeszcze długo, ale raczej nie dojdzie do eskalacji konfliktu i rozprzestrzenienia działań wojennych na inne kraje. Szanse na wygraną Ukrainy są niepewne i w opinii społecznej można szacować je na mniej więcej pół na pół. Wiara w możliwość odparcia rosyjskiego ataku sprzyja przekonaniu, że nie należy dążyć do przywrócenia pokoju za cenę ustępstw wobec najeźdźcy.

Opracowała

Beata Roguska